

Utredningsprogram for konsekvensutredning - utvidelse av Svalsat satellittstasjon på Platåberget i Longyearbyen planområde

Fastsatt av Sysselmannen på Svalbard 9. mars 2021

Konsekvensutredning hjemles i svalbardmiljølovens § 59 og Forskrift om konsekvensutredninger og avgrensning av planområdene på Svalbard.

Konsekvensutredningen skal fremstås om et samlet dokument med nødvendige bilder, illustrasjoner og kart. Konsekvensutredningen skal bygges opp på samme måte som utredningsprogrammet, med kapitteinndelingen nedenfor. Tilleggsutredninger skal være vedlegg til konsekvensutredningen.

Vurderingene skal bygge på eksisterende dokumentasjon, kontakt med relevante fagmiljøer, lokale myndigheter og organisasjoner/ressurspersoner samt supplerende feltarbeid og utredninger av tilstrekkelig omfang.

Det skal legges til grunn anvendelse av teknikker og metoder som gir minst mulig belastning på miljøet, om ikke vesentlige økonomiske hensyn til igangværende virksomhet tilsier at en annen teknikk blir brukt, og dette er forsvarlig etter en samlet miljømessig vurdering, jfr. svalbardmiljøloven § 10

Dokumentet er bygget opp slik at tiltaket (utvidelsen) presenteres i kapittel 3.

I kapittel 4 begrunnes og beskrives alternativene.

I kapittel 5 beskrives virkninger og konsekvenser for alternativene med utgangspunkt i hvert enkelt utredningstema. For hvert tema skal avbøtende tiltak utredes (dersom behov). Metoder skal beskrives.

I kapittel 6 beskrives behovet for nærmere undersøkelser før tiltaket kan gjennomføres, samt vurderer behovet for framtidig overvåking av konsekvensene dersom det blir gitt tillatelse.

I kapittel 7 sammenstilles de ulike konsekvensene og vurdering av konsekvensene for de ulike alternativene.

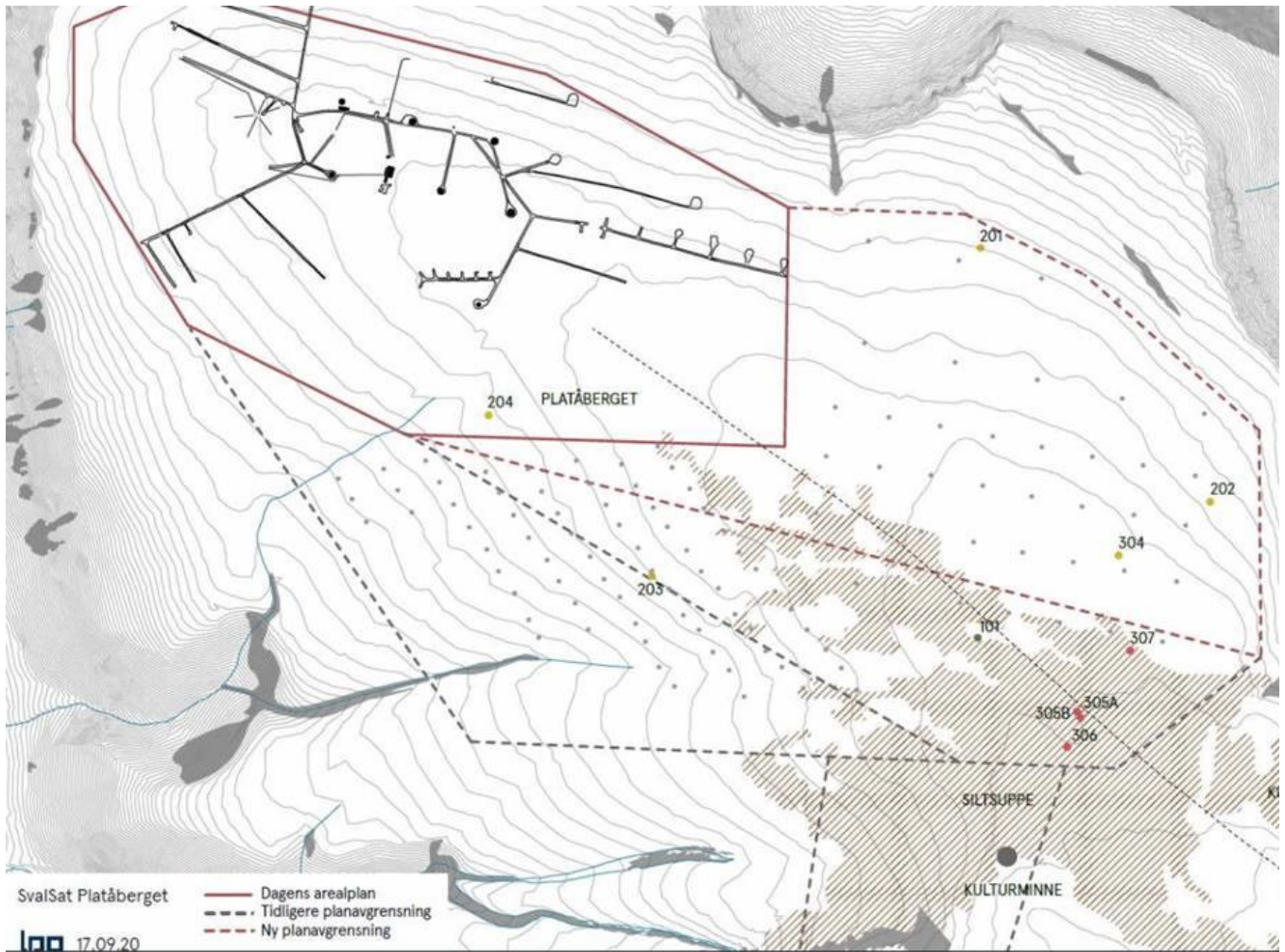
I kapittel 8 settes det opp en oversikt over nødvendige tillatelser og avtaler som tiltaket krever.

I kapittel 9 skisseres framdriftsplan for konsekvensutredningen og for gjennomføring av tiltaket. Svalsat sin anbefaling for tiltaket og avbøtende tiltak skal fremkomme i kapittel 10.

Utredningsalternativene

I tillegg til nåværende virksomhet (0-alternativet) skal det utredes to alternativer.

- Alternativ 0 – nåværende satellittstasjon innenfor nåværende avgrensning og bestemmelser i arealplan for Longyearbyen (2017).
- Alternativ 1 – utvidelse av satellittstasjonen. Dette alternativet inkluderer også teststasjon ca 750 moh på den vestre ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet. Teststasjonen er omtrent 15 kvm. Den skal ikke ha fysisk kobling (veg og kabler) med satellittstasjonen.
- Alternativ 2 – utvidelse av satellittstasjonen. Uten teststasjon på den vestre ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet.

Illustrasjon 1, hentet fra forslag til utredningsprogram

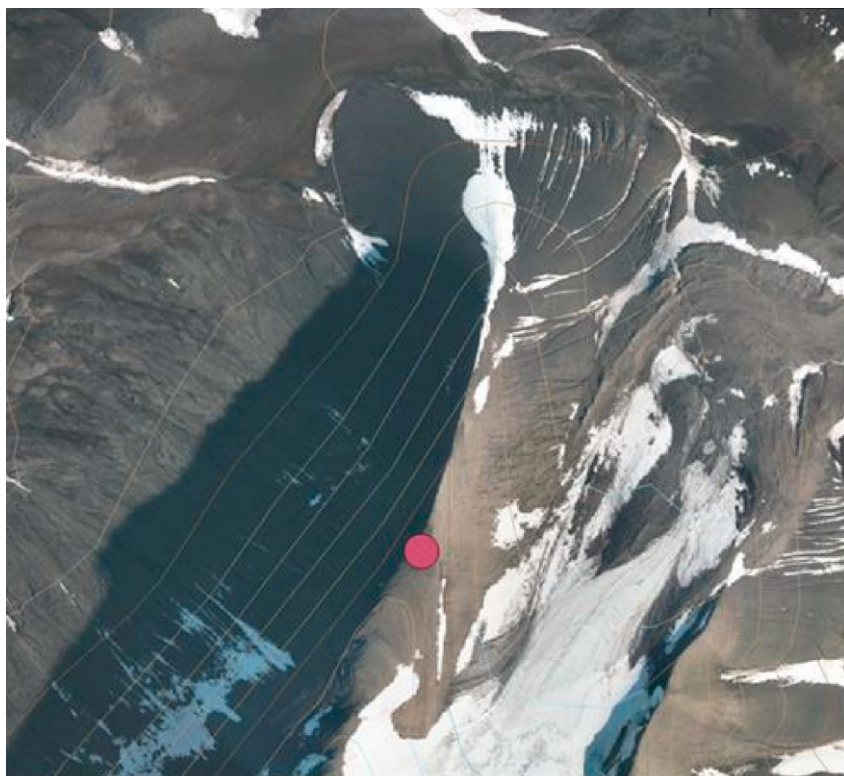
Alternativ 0 – nåværende satellittstasjon, ligger innenfor den røde, heltrukne linjen

Alternativ 1 – utvidelse av satellittstasjonen innenfor den røde, stiplede linjen. Dette alternativet inkluderer også teststasjon på ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet (nedenfor billedkanten). Se illustrasjon 2.

Teststasjonen skal ikke ha fysisk kobling (veg og kabler) med satellittstasjonen.

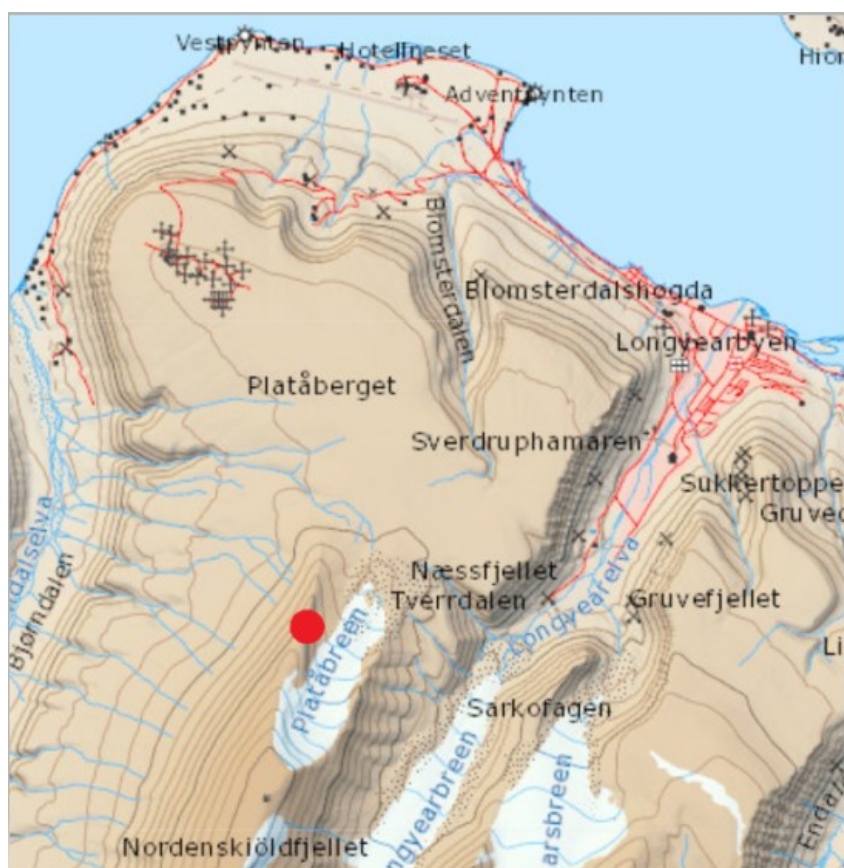
Alternativ 2 – utvidelse av satellittstasjonen innenfor den røde, stiplede linjen. Uten teststasjon på ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet.

Arealene innenfor de grå stiplede, linjene på kartet inngår ikke i de tre alternativene.

Illustrasjon 2, foto hentet fra forslaget til utredningsprogram

Den røde prikken viser hvor ny teststasjon er tenkt plassert på vestsiden av Platåbreen, på vestre rygg opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet.

Illustrasjon 3, kart

Den røde prikken viser hvor ny teststasjon er tenkt plassert på vestsiden av Platåbreen, på vestre rygg opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet.

1. Innledning

Innledning som oppsummerer bakgrunn for tiltaket. Her beskrives også metodene som benyttes i konsekvensutredningen, samt kontaktpersoner og kontaktinfo for konsekvensutredningen hos Svalsat og hos konsulent.

2. Sammendrag

Sammendrag av de viktigste momentene som er kommet fram i konsekvensutredningen. Dette omfatter områdets viktigste verdier, viktigste konsekvenser av alternativ 0, 1 og 2 og sammenstilling av konsekvensene for alternativene som utredes, tiltakshavers valg av alternativ, samt avbøtende tiltak.

3. Presentasjon av tiltaket - utvidelse av antenneparken på Svalsat og ny teststasjon på Nordenskiöldfjellet

3.1. Tiltakets bakgrunn og formål

Beskrivelse av formålet og behovet for utvidelsen og den nye teststasjonen. Hvorfor omsøkes tiltaket. Begrunnelse for plassering.

3.2. Beskrivelse av tiltaket

- Tiltaksområdet (direkte berørt areal). Antall, størrelse og plassering av nye antenner, vegger, kabler, grøfter og annen infrastruktur og installasjoner, inkludert teststasjon. Beskrivelse av overflatematerialer og fargebruk på antenner og bygninger, lyssetting osv. Klimatiske forhold og en vurdering av hvordan anleggselementene vil fungere under disse forholdene.
- Anleggsfase, eventuelt oppdelt i byggetrinn
 - o Beskrivelse av hvordan utbyggingen skal skje, med hensyn til valg av tekniske løsninger og fysiske inngrep (bruk av kjøretøy og spesialmaskiner, behov for veier osv.) slik at den totale påvirkningen på miljøet kan vurderes. Det skal legges til grunn anvendelse av teknikk som gir minst mulig belastning på miljøet, om ikke vesentlige økonomiske hensyn til igangværende virksomhet tilsier at en annen teknikk blir brukt, og dette er forsvarlig etter en samlet miljømessig vurdering, jfr. svalbardmiljøloven § 10.
- Driftsfase - herunder avfallshåndtering, vannforsyning, toalettløsning, energiløsning, transport av ansatte og varer
- Handlingsplan for arbeidene som skal utføres etter at bruken av antenner og andre installasjoner er avsluttet.
- Tiltaket vises også med kart, fotomontasje og illustrasjoner

3.3. Tidsplan for gjennomføring av tiltaket i etablerings-, drifts- og avslutningsfasen

- Beskrivelse av eventuelle etapper i utvidelsen, samt beskrivelse av når teststasjon skal etableres.

3.4. Vurdering av behov for arbeidskraft i etablerings-, drifts- og avslutningsfasen

3.5. Forholdet til planer og retningslinjer

Tiltaket krever at arealet reguleres gjennom en revidert arealplan for Longyearbyen, eller delplan for det aktuelle området, i henhold til svalbardmiljøloven. Prosess for gjennomføring av planarbeidet beskrives i dette punktet.

Eventuelle andre relevante planer og retningslinjer som er relevant for tiltaket fremkommer under dette punktet.

4. Alternativer for utvidelse av satellittstasjonen

Begrunnelse for valg av alternativer som utredes.

På bakgrunn av tilgjengelig kunnskap skal det gis en kort beskrivelse av forventet utvikling i området og tilgrensende områder dersom planene ikke realiseres (0-alternativet), dvs. ved en videreføring av dagens situasjon.

Eventuelle planer for å etablere antenner for sending av data til satellitter, må komme frem av konsekvensutredningen.

4.1. Beskrivelse av alternativ 0 – dagens situasjon

Beskrivelse og illustrasjoner av dagens installasjoner og virksomhet på Platåberget. Tekst, foto, kartframstilling og illustrasjoner.

- Avgrensning av nåværende areal som brukes ifm. tiltaket
- Naturgrunlaget – karakteristiske trekk og verneinteresser, herunder
 - Vegetasjon: Vegetasjonstyper og sårbarhet for tråkk/slitasje, forekomst av rødlistearter
 - Fugl og pattedyr: Reir/hi-områder, viktige beiteområder, kalvingsområder, viktige rasteplasser/trekklokaliteter, forekomst av rødlistearter
 - Geologi, løsmasser og permafrost, eventuelle spesielle fossilforekomster
- Landskap - karakteristiske trekk
- Kulturminner i området og hvor mye disse er mye besøkt i dag
- Forurensning – utslipp til luft, jord og vann. Avløp, avfall, lys og støy.
- Friluftsliv – dagens aktiviteter og ferdselsmønstre, fordelt på sesonger.
- Svalsats aktivitet i området – inkludert tilsyn, vedlikehold og ferdsel. (Motorisert / ikke motorisert).
- Eksisterende bygninger, antall og størrelse på antenner, andre installasjoner og veier, og evt. øvrig virksomhet i området
- Adkomst til området
- Reiseliv – aktører, aktiviteter og ferdselsmønstre fordelt på sesonger
- Forskningsaktivitet, aktører, aktiviteter og ferdselsmønstre fordelt på sesonger
- Eiendoms- og utmålsforhold.
- Planformål og gitte tillatelser.

4.2. Beskrivelse av alternativ 1 – utvidelse av eksisterende satellittstasjon med ny teststasjon

Beskrivelse av en utvidelse av dagens satellittstasjon med ny teststasjon på ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet. Beskrivelse av området slik det er i dag. Utredningen skal omfatte hele det geografiske området som berøres av arbeidet for å utvide satellittstasjonen og etablere teststasjon. Utredningen skal vise utvidelsens totale omfang og trinnvis utbygging. Dette må også vises på kart og visualiseres på modeller/ illustrasjoner for området.

Behovet for at denne teststasjonen trenges underbygges, samt angi hvilke begrensninger av arealutnyttelsen som vil komme dersom den blir realisert.

For underpunkter se kap. 4.1

4.3. Beskrivelse av alternativ 2 – utvidelse av eksisterende satellittstasjon uten ny teststasjon

Beskrivelse av en utvidelse av dagens satellittstasjon uten ny boresight på ryggen opp mot toppen av Nordenskiöldfjellet.

For øvrig som kap. 4.1 og 4.2.

5. Beskrivelse av virkninger og konsekvenser

Beskrivelse og vurdering av direkte og indirekte virkninger og konsekvenser av alternativene 0, 1 og 2 for miljø og samfunn. Det må skilles tydelig mellom alternativene og mellom hvert utredningstema. For hvert tema skal det, ved behov, foreslås avbøtende tiltak, dvs hvilke tiltak som kan gjennomføres for å forhindre eller avgrense negative konsekvenser av tiltaket.

Utredningsmetode skal beskrives for hvert tema.

Kjent kunnskap skal brukes som grunnlag for vurderingene, i tillegg til tilstrekkelig ny kunnskap.

For hvert tema må det skilles mellom virkninger og konsekvenser i anleggsfase og driftsfase. For avslutningsfase / nedlegging av tiltaket skal det gis en kortfattet beskrivelse av hvordan berørte arealer kan tilbakeføres til naturtilstand, når det blir aktuelt å avvikle hele eller deler av tiltaket.

Utredningen skal omfatte hele det geografiske området som kan påvirkes av tiltaket. Avgrensningen av utredningsområdet vil kunne variere fra tema til tema, ved avgrensning av utredningsområdet må hele den planlagte aktiviteten tas hensyn til, herunder alle tiltak som direkte eller indirekte oppstår på grunn av virksomheten. Utredningsområdet for de ulike temaene skal fremstilles på kart. Utredningen skal inneholde grundig dokumentasjon av området i form av bilder for hele området som kan bli direkte og indirekte berørt av planlagte tiltak, fotopunkt med retning skal vises på et kart.

Landskapsvirkning og konsekvenser for friluftsliv vil tillegges vekt ved vurderingen av om tiltaket kan tillates.

5.1. Miljø

Tiltakets direkte og indirekte virkninger og konsekvenser på naturmiljø og kulturminner, herunder:

5.1.1 Vegetasjon og dyreliv

Hvordan vil tiltaket påvirke vegetasjon og dyrelivet i og utenfor området? Beskrives for ulike årstider. Vil støy, lys, refleksjon og ferdsel påvirke dyrelivet? Vegetasjonens sårbarhet for inngrep/slitasje skal beskrives

Avbøtende tiltak.

Tiltakets konsekvenser for de ulike artene/artsgruppene skal vurderes på bakgrunn av erfaringer og forskning knyttet til tilsvarende anlegg i Norge og internasjonalt.

Vurdering av konsekvenser baseres på foreliggende informasjon og suppleres med feltarbeid i berørte områder i vekstsesongen. For dyreliv må bruken av området gjennom året utredes.

Kjent kunnskapsgrunnlag

- NINA-rapport 252: Biologisk mangfold – temarapport som grunnlag for arealplan Longyearbyen planområde (2007)
- Naturverdiene i nærområdet rundt Longyearbyen planområde, Norsk Polarinstitutt (2015)
- Helhetlig kartlegging av fremmede karplanter i Longyearbyområdet, Ecofact rapport 536 (2016)

5.1.2 Villmark

Virkninger og konsekvenser for områder uten andre inngrep i dag. Hvordan vil villmarksområdene rundt Platåberget bli påvirket av tiltaket? Basert på oversikten over inngrepsfrie naturområder på Svalbard, og direkte og indirekte (visuelle) virkninger av tiltaket, skal det gjøres en vurdering av konsekvensene for villmarkspregede områder.

Det skal vurderes om tiltaket medfører tap av sammenhengende villmarksnatur på Svalbard. (Definisjon av villmarksnatur følger av <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m703/m703.pdf> og er en miljøindikator knytta til nasjonalt miljømål 6.1.)

5.1.3 Landskap

Hvordan vil det foreslåtte utbyggingsområdet påvirke landskapskarakteren? Hvordan vil ulike plassering og utforming (størrelser, utforming, materialbruk og lys) påvirke landskapsbildet? Hvordan endres anleggets eksponering? Hvordan endres den enkeltes opplevelse av virksomheten?

Beskrivelse av hvordan terrenginngrep, antenner, teststasjon og andre installasjoner vil påvirke landskapet i området og omkringliggende områder. Utredningene må omfatte hele området hvor antenner, veier, teststasjon og andre installasjoner vil vises. Tiltakets synlighet i ulike områder beskrives og illustreres, både innenfor og utenfor Longyearbyen planområde.

Det skal utarbeides fotomontasjer og teoretiske synlighetskart basert på sikt fra bakkenivå, og fra varierende avstand. Tiltakene skal visualiseres fra representative steder; eksempelvis fra Linken ved Hiorthfjellet, Hiorthamn, Platåfjellet, Fuglefjellet, Lars Hiertafjellet, flyplassen, Bjørndalen og nordsiden av Isfjorden. Forholdet til kulturminner/kulturmiljøer som blir berørt av tiltaket må også visualiseres. Visualiseringene må også omfatte tilhørende infrastruktur. Fotostandpunktene og sikt-retning skal vises på et oversiktskart. Eventuelle avbøtende tiltak.

5.1.4 Kulturminner

Dersom det er løse eller faste kulturminner som blir berørt av tiltaket beskrives virkningen og konsekvensene av etableringen. Hvordan skal kulturminner innenfor området forvaltes?

Avbøtende tiltak

Eventuelle kulturminner i omkringliggende områder som kan bli påvirket skal også tas med i utredningen.

Kjent kunnskapsgrunnlag

- Arkeologisk kulturminneregistrering på Platåberget, Svalbard Museum, 17.11.2020
- Askeladden

5.1.5 Vannmiljø

Tiltakets påvirkning og konsekvenser for vannmiljø skal vurderes. Vurderingen må beskrive virkninger på elver, bekker og dammer, både i anleggs- og driftsfasen.
Avbøtende tiltak.

5.1.6 Forurensning

Mulige og sannsynlige forurensninger fra etablerings- drifts og oppryddingsfasen. Utredningen skal omfatte typer/mengder av utslipp til luft, jord og vann, og eventuelle konsekvenser dette kan ha på miljøet og naturmangfoldet. Forurensning inkluderer også støy og lys. Utredningen skal også omfatte avfallsproduksjon og plan for avfallsbehandling. Planer for evt. lagring av drivstoff o.l., inkludert risiko for lekkasjer skal beskrives. Andre planlagte tiltak for å redusere påvirkningen på miljøet skal også fremgå.
Tiltak for å hindre forurensning skal vurderes, og eventuelle avbøtende tiltak beskrives

Tiltakets virkning med tanke på utslipp av klimagasser skal vurderes, inklusive forbruk ved etablering, transport, og drift.

5.1.7 Geologi, grunnforhold og byggegrunn

Tiltakets virkninger og konsekvenser for grunnforhold og byggegrunn.

5.1.8 Teknisk infrastruktur

Tilgjengelig kapasitet og behov i dag. Antatt behov ved utvidelse av anlegget.
Er det behov for utvidelse av teknisk infrastruktur? Eventuelt når og hvordan?

5.1.9 Klimatrusler og klimatilpasning

Vurdere hvordan klimaendringer, økt nedbør og mer ekstremvær og vind vil påvirke ønsket utvidelse og teststasjon. Vurdere fare for setninger, ras og utglidninger (stabilitet), også ifht adkomstvei. Vil klimaendringer påvirke tiltaket i anleggsgfase og driftsfase?
Beskrive for avbøtende tiltak

Kjent kunnskapsgrunnlag

- Klimaprofil Longyearbyen, Norsk klimaservicesenter (2019)
- Klimascenarioer for Longyearbyen-området, Svalbard delrapport 1, Norwegian Meteorological Institute og METreport (2017)
- Forventede klimaendringers påvirkning på byggegrunn i Longyearbyen-området, delrapport 2, Instanes (2017)

5.2. Samfunn

Samfunnsmessige konsekvenser av tiltaket. Tiltakets direkte og indirekte virkninger på eksisterende virksomhet og aktiviteter.

5.2.1. Reiseliv

Tiltakets virkninger på områdets bruk og verdi for reiseliv skal beskrives, både i etablerings- og driftsfasen. Mulige konsekvenser for reiselivsaktiviteter også utenfor området utredes.
Mulige avbøtende tiltak.

5.2.2. Friluftsliv

Tiltakets virkninger på områdets bruk og verdi for friluftsliv skal beskrives, både i etablerings- og driftsfasen. Mulige konsekvenser for friluftslivsaktiviteter også utenfor området utredes. Vil aktiviteten på Platåberget bli synlig fra flere steder med en utvidelse av anlegget, enn det er i dag?

Mulige avbøtende tiltak.

5.2.3. Forskning

Tiltakets virkninger på området bruk og verdi for forskning skal beskrives, både i etablerings- og driftsfasen. Mulige konsekvenser for forskningsaktiviteten også utenfor området utredes.

5.2.4 Eiendomsforhold og utmål

Mulige konsekvenser for å utnytte utmålsrettigheter. Det må komme frem om det foreligger en avtale med grunneier om bruk av området.

5.2.5 Trafikkforhold

Transportbehovet ved alternativene beskrives. Hvordan påvirkes trafikkforholdene på / langs veien til og fra Longyearbyen? Eventuelle avbøtende tiltak beskrives.

5.2.6 Risiko og sårbarhet

Det skal gjøres en vurdering av tiltakets betydning i et overordnet perspektiv mtp. sikkerhet og beredskap.

Er det trygt å bygge i området? Vurdering av tiltaket og adkomstvei med tanke på fare for naturfarer. Hvor sårbart er anlegget i driftsfasen? Medfører tiltaket risiko for samfunnet? Utarbeide risiko og sårbarhetsanalyse (ROS)

Relevante utredningstema i ROS er naturhendelser som skred (jord, snø, sørpe, stein), setninger og utglidning, ekstremnedbør og vind, blant annet som følge av klimaendringer. I tillegg bør hendelser knyttet til tekniske forhold eller menneskeskapte aktiviteter av virksomhetene kartlegges og analyseres, eksempelvis energiforsyning, lagring av brannfarlig vare, brann, eksplosjon, trafikkulykker og andre akutte ulykker.

Det må beskrives hvordan forskrifter om høyderestriksjoner og luftfartshinder gjeldende for Svalbard lufthavn ivaretas, og hvilke tiltak som eventuelt må gjennomføres.

Det må beskrives hvordan myndighetskrav knyttet til sikring av nasjonal og internasjonal samfunnskritisk infrastruktur ivaretas. Eventuelle utfordringer knyttet til sikring må komme frem, samt forslag til tiltak.

Etter kartlegging og analyse av uønskede hendelser må dette følges opp med forslag om avbøtende tiltak for hendelser med uakseptabel risiko.

Ved utarbeidelse av ROS-analysen brukes veileder om samfunnssikkerhet i kommunene fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: <https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieill/samfunnssikkerhet-i-kommunenes-arealplanlegging/>

6. Nærmere undersøkelser og overvåkning under og i etterkant av tiltaket

Utredningen vurderer behovet for nærmere undersøkelser før tiltaket kan gjennomføres. I tillegg vurderes behovet for undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av tiltaket dersom det blir gitt tillatelse.

7. Sammenstilling av virkningens konsekvenser

Utredningen skal inneholde en beskrivelse av de direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket, samt en sammenstilling av konsekvensene for ulike fagområder/temaer og alternativer. Konsekvensene stilles opp mot hverandre i en tabell.

8. Nødvendige tillatelser og avtaler

Oversikt over nødvendige tillatelser og avtaler som tiltaket krever. Samtlige lov- og forskriftsverk som er gjeldene på Svalbard som er aktuelle for tiltaket skal inngå i oversikten.

9. Framdriftsplan

Orientering om planlagt framdrift av konsekvensutredningsprosess, delplanprosess og søknad om tiltak, samt om igangsetting og gjennomføring av tiltak.

10. Svalsat sin anbefaling

10.1. Valg av alternativ

Utredningen vil sammenlikne alternativene med hensyn til utredningstemaene ovenfor.

10.2. Prioritering av avbøtende tiltak ved en eventuell tillatelse

10.3. Oppfølgende undersøkelser

Svalsat vurderer om det er behov for nærmere undersøkelser før iverksettelse av tiltaket.

10.4. Forslag til et system for overvåkning/klargjøring av innvirkninger

Svalsat vurderer behovet for undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av økt antall installasjoner og utvidelse av arealet for satellittstasjonen.